

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

**του ΠΡΟΕΔΡΟΥ κ. Λάζαρου Κυρίζογλου
και του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΕΔΕ**

**Προς την Πολιτική Ηγεσία του
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

**Συνεδρίαση Δ.Σ. ΚΕΔΕ
Αθήνα, 12 Ιουλίου 2023**

Σας υποδεχόμαστε με την ευχή να επιτύχετε στο έργο που αναλαμβάνετε. Επιδιώκουμε πάντοτε το διάλογο και τη συνεργασία. Ό,τι αφορά εμάς θέλουμε να αποφασίζεται με μας. Δεν θέλουμε ούτε να αιφνιδιαζουμε ούτε να αιφνιδιαζόμαστε. Επισημαίνουμε με λύπη μας το γεγονός ότι σε δύο εκλογικές αναμετρήσεις, στις προεκλογικές εκστρατείες η Τ.Α. δεν υπήρχε πουθενά. Αυτό είναι ανησυχητικό.

Με την ευκαιρία της σημερινής 1^{ης} συνάντησής μας θα ήθελα, εκ μέρους του Δ.Σ. της ΚΕΔΕ, να σας ενημερώσω συνοπτικά για τις προγραμματικές κατευθύνσεις των προτάσεων που διατυπώσαμε την προηγούμενη τετραετία προς την Κυβέρνηση, με στόχο την προώθηση της Αποκέντρωσης και την ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Οι περισσότερες από τις προτάσεις αυτές είναι και σήμερα επίκαιρες και εκτιμούμε ότι πρέπει να τις λάβει υπόψη της η νέα Κυβέρνηση κατά τον σχεδιασμό του κυβερνητικού έργου της επόμενης τετραετίας.

Συνοψίζω και κωδικοποιώ τις προτάσεις μας στους ακόλουθους 6 σημαντικούς προγραμματικούς στόχους, που θα μπορούσαν να είναι και οι Πυλώνες της επόμενης σημαντικής «Μεταρρύθμισης Αποκέντρωσης και Αυτοδιοίκησης». Οι προτάσεις μας λαμβάνουν υπόψη τις αποφάσεις του τελευταίου συνεδρίου μας (21-23 Νοεμβρίου 2022) στο Βόλο αλλά και τις Προγραμματικές Δηλώσεις της Κυβέρνησης όπως αυτές διατυπώθηκαν στην ομιλία του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη στη Βουλή (7/7/2023).

1^{ος} Πυλώνας:

Ισόρροπη Ανάπτυξη – Ενίσχυση των μικρών Δήμων

Είναι αναγκαίος ο ισόχρονος, παράλληλος βηματισμός και η δίκαιη ανάπτυξη όλων των δήμων από την Ορεστιάδα μέχρι την Γαύδο και από το Νεστόριο μέχρι το Καστελόριζο. Κανείς δεν δικαιούται να ευτυχεί μόνος του.

Θα μπορούσα να συνοψίσω τις προτάσεις που διατυπώσαμε για την ισόρροπη ανάπτυξη της χώρας, προτείνοντας ένα 4ετές Πρόγραμμα υποστήριξης των μικρών Δήμων και ιδίως των ορεινών, των νησιωτικών και των νεοσύστατων Δήμων (π.χ. με τη σύσταση “Κοινών Υπηρεσιών” και τηλε-υποστήριξης).

Αυτό το Πρόγραμμα θα χρειαστεί μια ειδική χρηματοδότηση (π.χ. με ετήσια αύξηση των ΚΑΠ τουλάχιστον κατά 5% την 4ετία 2024–2027).

2^{ος} Πυλώνας:

Οικονομική Αυτοτέλεια – Αύξηση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων

Είναι σε όλους γνωστή η μείωση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) στη δεκαετία του 2010 (κατά 60% περίπου) και τα σοβαρά λειτουργικά προβλήματα που δημιουργήθηκαν, ιδίως στους μικρούς Δήμους.

Η ΚΕΔΕ εκπόνησε με την επιστημονική υποστήριξη της ΕΕΤΑΑ μια νέα Μελέτη Κατανομής των ΚΑΠ. Τα κριτήρια που προτείνονται είναι διαφανή, αντικειμενικά και

δικαιότερα. Επειδή όμως με την εφαρμογή τους από το 2024 δεν πρέπει σε κανένα δήμο να μειωθεί η χρηματοδότηση, αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση να αυξηθούν οι ΚΑΠ από 01.01.2024 τουλάχιστον κατά 10%.

Επίσης, υπάρχουν εκκρεμείς οικονομικές υποχρεώσεις προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση (ενεργειακό κόστος, ναυαγοσώστες, αδέσποτα κλπ.)

Για την αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών θα χρειαστούμε την ενεργητική υποστήριξη του Υπουργείου Εσωτερικών, αλλά και τη θετική σύμπραξη του Υπουργείου Οικονομικών.

3^{ος} Πυλώνας:

Διοικητική Αυτοτέλεια – Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας

Προτείνουμε την κατάργηση των εγκρίσεων σκοπιμότητας των αποφάσεων των Δήμων από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και τα Υπουργεία, ώστε εφεξής κάθε έλεγχος των αποφάσεων να αφορά μόνο τη νομιμότητά τους. Ένα πρώτο θετικό βήμα έγινε με τα άρθρα 57, 58 και 60 του Ν.5003/2022, που έθεσε αποκλειστική προθεσμία 20 ημερών για την έγκριση ορισμένων αποφάσεων των ΟΤΑ, αλλά χρειάζεται διεύρυνση της διοικητικής αυτοτέλειας των δήμων.

Επίσης είναι αναγκαία, σύμφωνα και με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας, η διεύρυνση των βαθμών ελευθερίας των δήμων στην οργάνωση των υπηρεσιών τους. Για παράδειγμα, όσον αφορά τον θεσμό της κινητικότητας, παρότι έγιναν τα πρώτα θετικά βήματα με 5 νομοθετικές ρυθμίσεις,¹ πρέπει να υιοθετηθεί η πρόταση της ΚΕΔΕ, δηλαδή να απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του δημάρχου για το προσωπικό όλων των κατηγοριών και όχι μόνο των τεχνικών και των οικονομικών υπαλλήλων.

Παράλληλα, χρειάζεται η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των Δήμων, μέσω του Προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας του ΕΣΠΑ 2021–2027, όπως προβλέπει το άρθρο 43 του Ν.4914/2022.

4^{ος} Πυλώνας:

Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού των Δήμων

Θα μπορούσα να συνοψίσω τις προτάσεις που διατυπώσαμε, προτείνοντας για την επόμενη τετραετία ένα 4ετές Πρόγραμμα α) για την κάλυψη των κενών θέσεων, β) για τη στελέχωση των νέων υπηρεσιών (πολιτικής προστασίας, εσωτερικού ελέγχου κλπ) και γ) για την αντικατάσταση των αποχωρούντων υπαλλήλων (με την κινητικότητα και τη συνταξιοδότηση).

Παράλληλα, είναι αναγκαίο να υπογραμμίσουμε ότι οι νομοθετικές πρωτοβουλίες του Υπουργείου Εσωτερικών που αφορούν την Κεντρική και την

---

¹ Τα πρώτα θετικά βήματα έγιναν με την παρ. 1, άρθρο 42 του Ν.4647/2019, το άρθρο 20 του Ν.4829/2021, το άρθρο 35 του Ν.4873/2021, την παρ.1, άρθρο 177 του Ν.4876/2021 και την παρ.1, άρθρο 52 του Ν.4954/2022.

Αποκεντρωμένη Δημόσια Διοίκηση δεν μπορούν να εφαρμόζονται αυτούσιες στους ΟΤΑ (περιφέρειες και δήμους) και χρειάζονται εξειδίκευση και προσαρμογή στην κλίμακα, στον κώδικα και στο “θεσμισμένο περιβάλλον” των ΟΤΑ.

Επίσης, είναι αυτονόητο ότι ξεχωριστή θέση στο ανθρώπινο δυναμικό κατέχει το σώμα των αιρετών και χρειάζεται η βελτίωση της καταστατικής θέσης τους (είναι στη διάθεση του ΥΠΕΣ όλες οι σχετικές προτάσεις μας).

5^{ος} Πυλώνας: Προστασία του Περιβάλλοντος και Προώθηση της Αειφόρου Ανάπτυξης

Έχουμε διατυπώσει προτάσεις για όλα τα ζητήματα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης: Τα Χωροταξικά και τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια, τη διαχείριση των απορριμμάτων, τη διαχείριση της ύδρευσης και της αποχέτευσης, την εξοικονόμηση ενέργειας και την αξιοποίηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, την ηλεκτροκίνηση των οχημάτων, τις προστατευόμενες περιοχές Natura κλπ.

Αρκετές από τις προτάσεις μας δεν υιοθετήθηκαν. Θα χρειαστούμε την ενεργητική υποστήριξη του Υπουργείου Εσωτερικών, αλλά και τη θετική σύμπραξη του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

6^{ος} Πυλώνας: Ψηφιακός Μετασχηματισμός των Δήμων

Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και το ΕΣΠΑ χρηματοδοτούν το Πρόγραμμα «Έξυπνες Πόλεις» μετά από πρωτοβουλία του κ. Θ. Λιβάνιου ως Υφυπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και με τη σύμφωνη γνώμη της ΚΕΔΕ.

Οι 17 μεγάλοι Δήμοι χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Αυτό που χρειάζεται τώρα είναι ένα Πρόγραμμα συλλογικής υποστήριξης των υπολοίπων 315 Δήμων για την αξιοποίηση του Προγράμματος «Έξυπνες Πόλεις» του ΕΣΠΑ.

Στην εκπόνηση και εφαρμογή αυτού του Προγράμματος και σε ό,τι άλλο χρειαστεί για τον ψηφιακό μετασχηματισμό των Δήμων χρειαζόμαστε την ενεργητική υποστήριξη του Υπουργείου Εσωτερικών και φυσικά υπολογίζουμε και στην υποστήριξη του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και μέχρι πρότινος Προέδρου της ΚΕΔΕ του Δημήτρη Παπαστεργίου.

Εκτός όμως από αυτούς τους 6 σημαντικούς προγραμματικούς στόχους, που προϋποθέτουν την ενεργητική συμμετοχή και στήριξη συνολικά της Κυβέρνησης, υπάρχουν τα ζητήματα στα οποία έχει την κύρια ή την αποκλειστική αρμοδιότητα το Υπουργείο Εσωτερικών.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Θεωρούμε αναγκαίο στην επόμενη περίοδο να προωθηθούν κατά προτεραιότητα τα ακόλουθα:

1. Η σύνταξη Νέου Κώδικα Αυτοδιοίκησης (Δήμων και Περιφερειών)
2. Η σύνταξη Νέου Κώδικα Δημοτικών Υπαλλήλων
3. Ένα 2ετές Πρόγραμμα συγκρότησης των επτά (7) Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας ΟΤΑ (διασφάλιση υποδομής και εξοπλισμού, πρόσληψη προσωπικού, οργάνωση υπηρεσιών και εκπόνηση προτύπων, κατάρτιση και συμβουλευτική υποστήριξη προσωπικού, ενημέρωση αιρετών και υπαλλήλων ΟΤΑ).
4. Πρόγραμμα Συλλογικής Υποστήριξης των Δήμων για τη δημιουργία ή την ενίσχυση των δομών που προβλέπουν οι νόμοι της τελευταίας περιόδου:
  - Ολοκλήρωση του Προγράμματος στελέχωσης της Δημοτικής Αστυνομίας (Ν. 5003/2022) (πρόσληψη και κατάρτιση προσωπικού κλπ).
  - Ολοκλήρωση του Προγράμματος συγκρότησης των ΥΔΟΜ.
  - Συγκρότηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων (Ν.4795/2021 και Ν.5013/2023).
5. Βελτίωση της δημοσιονομικής διαχείρισης των Δήμων, με την υποστήριξη της ΕΕΤΑΑ (αντικατάσταση Β.Δ. 17-5/1959, εφαρμογή του Π.Δ. 54/2018 και του Προϋπολογισμού Επιδόσεων).
6. Υιοθέτηση από το Εθνικό Μητρώο Διαδικασιών «ΜΙΤΟΣ» των παραδοτέων του Προγράμματος «Απλούστευση & Προτυποποίηση Διαδικασιών των ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού» που υλοποίησε η ΕΕΤΑΑ.

Παράλληλα πρέπει να αντιμετωπιστούν τα ακόλουθα επείγοντα ζητήματα:

- Νομοθετικές ρυθμίσεις βελτίωσης του εκλογικού συστήματος ενόψει των εκλογών του Οκτωβρίου 2023.
- Επείγουσες χρηματοδοτήσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ενεργειακό κόστος, ναυαγοσώστες, αδέσποτα κλπ.).
- Νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν τη βελτίωση της καταστατικής θέσης των αιρετών, την περαιτέρω βελτίωση του θεσμού της κινητικότητας, τη συνέχιση του Προγράμματος Κοινωφελούς Εργασίας, την αύξηση του ορίου μέγιστης κατανάλωσης καυσίμων στους ΟΤΑ κλπ. Επισημαίνουμε δύο χαρακτηριστικά σημεία: (α) Σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο οι αιρετοί θεωρούνται ένοχοι μέχρις αποδείξεως της αθωότητας τους, ενώ ο κατηγορούμενος είναι αθώος έως αποδείξεως τη ενοχής του. Τίθενται αιρετοί σε αργία με μόνη την παραπομπή, χωρίς τουλάχιστον καταδικαστική απόφαση σε πρώτο βαθμό επί κακουργημάτων. Το θεσμικό πλαίσιο είναι αναχρονιστικό, κακό, άδικο. (β) Οι αποζημιώσεις των αιρετών (δημάρχων, αντιδημάρχων, προέδρων Δημ. Συμβουλίων) είναι απαράδεκτα χαμηλές. Υφιστάμενοί μας έχουν μεγαλύτερες αποδοχές από εμάς. Οι

Βουλευτές και οι αυτοδιοικητικοί είμαστε οι μόνοι που εκλεγόμαστε με άμεση καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες. Κατά συνέπεια πρέπει να αντιμετωπιζόμαστε θεσμικά και οικονομικά, όχι το ίδιο αλλά ανάλογα με τους Βουλευτές. Τώρα αντιμετωπιζόμαστε ως παρίες του πολιτικού μας συστήματος. Οι αποζημιώσεις των αιρετών δεν βαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό.

Ταυτόχρονα και δεδομένου ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση εφαρμόζει σε τοπικό επίπεδο σχεδόν όλες τις τομεακές δημόσιες πολιτικές, η ΚΕΔΕ συμμετείχε στη διαβούλευση που έγινε για όλες τις σημαντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες των Υπουργείων και διατύπωσε συγκεκριμένες προτάσεις για την εξειδίκευση και την εφαρμογή των τομεακών δημόσιων πολιτικών σε τοπικό επίπεδο.

Οι προτάσεις μας κατά Υπουργείο, που εξακολουθούν να είναι επίκαιρες, είναι οι ακόλουθες.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Εκτός από την αύξηση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων, περιμένουμε από το Υπουργείο Οικονομικών:

- 1.** Να υποστηρίξει το ρόλο των Περιφερειακών Επιτροπών Αναπτυξιακού Σχεδιασμού (ΠΕΑΣ) (άρθρο 64 του Ν.4914/2022) στην εξειδίκευση και την εφαρμογή των Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021–2027.
- 2.** Από το “Πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας του ΕΣΠΑ για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας των δικαιούχων”, προϋπολογισμού 100 εκατ. €, να εγκρίνει ένα σημαντικό τμήμα του Προγράμματος για τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ), τους Δήμους, τις ΔΕΥΑ, τους ΦοΔΣΑ κλπ.
- 3.** Στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας να εντάξει έργα του Προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης» και να διευρύνει τους πόρους που χρηματοδοτούν δημοτικά έργα (π.χ. τα έργα οδικής ασφάλειας, έργα αντισεισμικής ενίσχυσης των κτιρίων).

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Έχουμε προτείνει τα ακόλουθα:

- 1.** Την ενεργοποίηση της Επιτροπής Καθοδήγησης της Προγραμματικής Σύμβασης ΥΠΕΝ – ΥΠΟΙΚ – ΥΠΕΣ – ΕΝΠΕ – ΚΕΔΕ – ΕΔΕΥΑ και την ενίσχυση της Τεχνικής Γραμματείας της ΜΟΔ με στόχο την ολοκλήρωση των υποδομών λυμάτων. Επίσης, τη χρηματοδότηση των ΔΕΥΑ και των Δήμων από την Τεχνική Βοήθεια του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή 2021–2027» για την ωρίμανση των έργων τους.
- 2.** Την ενεργοποίηση της Επιτροπής Συντονισμού και Καθοδήγησης του άρθρου 166 του Ν.4951/2022 και τη συγκρότηση Τεχνικής Γραμματείας της Επιτροπής για τον συντονισμό της εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής διαχείρισης των στερεών αποβλήτων. Επίσης, τη χρηματοδότηση των ΦοΔΣΑ και των Δήμων από την Τεχνική

Βοήθεια του Προγράμματος «Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή 2021–2027» για την ωρίμανση των έργων τους.

- 3.** Την αντιμετώπιση των κρίσιμων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι:
  - Επιτάχυνση των διαδικασιών υλοποίησης των μεγάλων έργων διαχείρισης, καθώς και όσων προβλέπονται στα εγκεκριμένα τοπικά σχέδια αποκεντρωμένης διαχείρισης των αστικών στερεών αποβλήτων.
  - Τη χρηματοδότηση του τέλους ταφής,
  - Αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογιών επαναχρησιμοποίησης του νερού από την τριτοβάθμια επεξεργασία λυμάτων.
  - Τη διεύρυνση του διαθέσιμου στο ηλεκτρικό δίκτυο χώρου για τις Ενεργειακές Κοινότητες των Δήμων.
  - Να συμπεριληφθούν οι Δήμοι στις βασικές Γνωμοδοτούσες Υπηρεσίες αδειοδότησης των έργων ΑΠΕ και να αυξηθούν τα αντισταθμιστικά οφέλη προς τους Δήμους.
  - Ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα υποστήριξης της εκπόνησης των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Έχουμε προτείνει την υιοθέτηση της Πρότασης της Επιτροπής Υγείας της ΚΕΔΕ που αφορά:

- 1.** την διοικητική ενίσχυση των Δήμων και τη χρηματοδότησή τους από το Πρόγραμμα «Δοξιάδης» με σκοπό την υλοποίηση των αρμοδιοτήτων που ήδη έχουν στη δημόσια πολιτική δημόσιας υγείας σε τοπικό επίπεδο,
- 2.** ένα πρόγραμμα συλλογικής υποστήριξης των Δήμων με στόχο τη διεύρυνση της συμβολής των Δήμων στον συντονισμό και την εφαρμογή της δημόσιας πολιτικής πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας σε τοπικό επίπεδο, σε πρώτη φάση, με βάση τις αρμοδιότητες που ήδη έχουν.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Έχουμε προτείνει τα ακόλουθα:

- 1.** Τη συγκρότηση του Συστήματος Διακυβέρνησης του «Εθνικού Μηχανισμού Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής» (Ν.4445/2016) με τη συμμετοχή της ΚΕΔΕ και της ΕΝΠΕ.
- 2.** Την υιοθέτηση των προτάσεων της Επιτροπής Κοινωνικής Πολιτικής της ΚΕΔΕ που αφορούν την «Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και Μείωση της Φτώχειας (ΕΣΚΕ 2021–2027) και ιδίως:
  - το Οριζόντιο Πρόγραμμα για την Πρωτοβάθμια Κοινωνική Φροντίδα,
  - το Οριζόντιο Πρόγραμμα για τη στέγαση των Κοινωνικοπρονοιακών δομών,
  - το Οριζόντιο πρόγραμμα για την Πρόληψη των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας.

- 3.** Την αντιμετώπιση των κρίσιμων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι.
- Να συνεχιστεί η διαχείριση του Προγράμματος «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής» (ΤΕΒΑ) από τους Δήμους.
  - Να χρηματοδοτηθούν τα ΚΔΑΠ & τα ΚΔΑΠ-ΜΕΑ σύμφωνα και με τις δεσμεύσεις του Υπουργείου Εσωτερικών.
  - Προώθηση και Υποστήριξη παιδιών για την ένταξή τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για την πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων και ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης στην περίοδο 2022–2023 (αύξηση τιμών vouchers κατά 30% για τις δημοτικές δομές ΚΔΑΠ & ΚΔΑΠΜΕΑ κ.α.).
  - Συνέχιση της λειτουργίας των δημοτικών κοινωνικών δομών αντιμετώπισης της φτώχειας. Ίδρυση και λειτουργία νέων ΚΗΦΗ και ΚΔΑΠ-ΜΕΑ.
  - Κοινωνική κατοικία προσιτή σε όλους.
  - Πρόγραμμα συμπεριληπτικών πόλεων.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Έχουμε προτείνει την υιοθέτηση της Πρότασης της Επιτροπή Παιδείας της ΚΕΔΕ που αφορά τη συγκρότηση κοινής ομάδας εργασίας Υπουργείου Παιδείας – ΚΕΔΕ με στόχο τη διατύπωση προτάσεων βελτίωσης της υποστήριξης των σχολείων από τους Δήμους και την αναβάθμιση του ρόλου των Δημοτικών Κέντρων Διά Βίου Μάθησης στη διά βίου μάθηση σε τοπικό επίπεδο, με έμφαση στον ψηφιακό εγγραμματισμό των πολιτών και την “πολιτειότητα” (citizenship).²

Επίσης πρέπει να αντιμετωπιστούν τα κρίσιμα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι, όπως είναι το ζήτημα της παράτασης των συμβάσεων των σχολικών καθαριστριών.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχουμε προτείνει τα ακόλουθα:

- 1.** Αποκέντρωση των υπηρεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων – Αποτελεσματικότερος συντονισμός σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (Υπουργείο – Αποκεντρωμένες Διοικήσεις – Περιφέρειες – Δήμοι) – Αναβάθμιση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της δημόσιας πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης.
- 2.** Υποστήριξη των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην αξιοποίηση του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής 2023–2027 και του Προγράμματος LEADER / CLLD.

---

² Επιστολή του Προέδρου της ΚΕΔΕ προς την Υπουργό Παιδείας με αρ. πρωτ. 717/25.02.2021.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Προτείνουμε τα ακόλουθα:

- 1.** Πρόγραμμα συλλογικής υποστήριξης των Δήμων για την αξιοποίηση του Προγράμματος «Έξυπνες Πόλεις» του ΕΣΠΑ.
- 2.** Εκπόνηση τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος προώθησης της Ψηφιακής Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης με πιλοτική εφαρμογή της σε “ώριμες” δημόσιες πολιτικές π.χ. Διαχείριση Ύδρευσης και Αποχέτευσης, Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων, Παροχή Κοινωνικών Υπηρεσιών.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Έχουμε προτείνει την υιοθέτηση των προτάσεων της Επιτροπής Πολιτικής Προστασίας της ΚΕΔΕ που αφορούν:

- 1.** τη δημιουργία των ισχυρών περιφερειακών και τοπικών δομών και μηχανισμών πολιτικής προστασίας που προβλέπει ο Ν.4662/2020, και την εκπόνηση ή επικαιροποίηση των προβλεπομένων ως υποχρεωτικών στο Ν.4662/2020 τοπικών επιχειρησιακών σχεδίων. Στην ενίσχυση των περιφερειακών και τοπικών δομών περιλαμβάνεται η δημιουργία Διαδημοτικού Επιχειρησιακού Κέντρου Πολιτικής Προστασίας σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα (Νομό), ως “Κοινής Υπηρεσίας” στον Δήμο της πρωτεύουσας της Περιφερειακής Ενότητας.
- 2.** τη βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου (αποσαφήνιση αρμοδιοτήτων, επιτάχυνση συναφών δημόσιων πολιτικών, ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, αύξηση της ετήσιας χρηματοδότησης, εγχειρίδιο πολιτικής προστασίας, ψηφιοποίηση των λειτουργιών της δημόσιας πολιτικής κλπ),
- 3.** την εκπόνηση του τριετούς Εθνικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας, το οποίο να περιλαμβάνει τα έργα και τις δράσεις που προτείνει η ΚΕΔΕ.

Συμπερασματικά, η επόμενη σημαντική Μεταρρύθμιση δεν μπορεί να αποτελείται μόνο από ένα νομοσχέδιο.

Όλες οι παραπάνω νομοθετικές ρυθμίσεις, προγράμματα και μέτρα πολιτικής μπορούν να αποτελέσουν το περιεχόμενο μιας διυπουργικής σημαντικής «Μεταρρύθμισης Αποκέντρωσης και Αυτοδιοίκησης».

Επισπεύδον θα πρέπει να είναι το Υπουργείο Εσωτερικών, αλλά θα χρειαστεί ο διυπουργικός συντονισμός από την Προεδρία της Κυβέρνησης.